

ØKOKRIM

Fiskeri- og kystdepartement

Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

Deres referanse:
201200731- /CGR

Vår referanse:
200700028

Dato:
06.12.2012

HØRINGSUTTALELSE FRA ØKOKRIM VDR. ENDRINGER I AKVAKULTURLOVEN

Det vises til Fiskeri- og kystdepartementets høringsbrev 19. september 2012 med tilhørende høringsnotat. Høringsfristen er 3. desember 2012, men det ble i telefon herfra 3. desember 2012 med avdelingsdirektør Martin Bryde opplyst at ØKOKRIM først rakk å gi høringsuttalelse innen ca. 6. desember 2012.

Til akvakulturloven § 10 - miljønorm

Miljønormen i § 10 er etter ØKOKRIMs syn viktig i forbindelse med den strafferettslige håndhevelsen av miljø sikkerheten (herunder rømmingssikkerheten) innenfor akvakulturnæringen. Det er derfor viktig at en vurderer hvilken betydning endringer av normen i § 10 kan for anvendelsen av straffebestemmelsen i § 31. ØKOKRIM mener at endringsforslaget vil innebære en svekkelse av miljønormen, og derved redusere muligheten for strafferettslig forfølgning av miljømessig uforsvarlig drift.

ØKOKRIMs syn er at dagens § 10 inneholder et faredelikt – det vil si at bestemmelsen i prinsippet rammer manglende sikkerhet som skaper *fare for rømming*, uavhengig av om rømming faktisk inntreffer. Dette ligger etter vårt syn i kravet til at driften skal være miljømessig forsvarlig.

I høringsbrevet på side 10 uttales følgende:

"Etter vårt syn fungerer imidlertid miljønormen i § 10 godt slik den i dag er utformet, og det foreligger ikke et generelt behov for en faredelikt i loven. Vi viser i denne sammenheng til at myndighetene aksepterer risiko for miljøpåvirkning ved å tillate oppdrettsvirksomhet i sjø ved drift av akvakulturanlegg. Utgangspunktet er derfor på mange måter motsatt fra det som vil gjelde ved et generelt faredelikt. I forurensningsloven § 7 er dette motsetningsforholdet løst slik at faredeliktet ikke gjelder for den forurensning som virksomheten har fått tillatelse til."

ØKOKRIM kan ikke se på hvilken måte en slik sammenlikning med forurensningsloven er direkte relevant. Disse merknadene fra departementet kan leses som at uforsvarlig drift som skaper fare for rømming er akseptabel, så lenge

Postadresse
Postboks 8193 Dep
N-0034 OSLO

Besøksadresse
C.J. Hambros plass 2 C
N-0164 OSLO

Telefon/Telefaks
(+47) 23 29 10 00
(+47) 23 29 10 01

Org.nr.: 874 761 532
post.okokrim@politiet.no
www.okokrim.no

rømming faktisk ikke skjer. ØKOKRIMs syn er at det ville innebære en svekkelse av miljønormen, dersom dette synspunktet ble lagt til grunn.

Slik vi leser forslaget til et nytt annet ledd første punktum, bidrar også det til å svekke miljønormen. Det fremgår av høringsbrevet at formålet med annet ledd er å markere at plikten til å redusere risikoen for "negative følger" ikke er ubegrenset. Det fremgår ikke av høringsbrevet hva som er grunnen til at det er behov for å begrense plikten som foreslått.

De foreslåtte endringene vil medføre at det i en hver straffesak som omhandler § 10 vil det bli reist spørsmål om hva som ligger i "så langt som mulig.. redusere risikoen for..uakseptable negative følger". Etter ØKOKRIMs syn vil forslaget til annet ledd første punktum derfor i praksis kunne medføre en betydelig svekkelse av muligheten til å straffeforfølge miljømessig uforsvarlig drift innenfor akvakulturnæringen. Dette er i så fall bekymringsfullt.

Annet ledd annet punktum er etter ØKOKRIMs syn unødvendig. Det ligger allerede i kravet til forsvarlighet, at drift som skjer i henhold til plikter som nevnt, ikke rammes. Vi ser i mange saker at en plikt, for eksempel plikten til å ha et internkontrollsystem, i utgangspunktet formelt er på plass, men hvor det er en svikt i gjennomføringen og etterlevelsen av systemet. Det kan for eksempel være at de ansatte ikke har tilstrekkelig kunnskap om sikkerhetsrutinene eller at andre deler av internkontrollsystemet ikke tilstrekkelig er blitt implementert. Forslaget til annet ledd annet punktum bør ikke svekke muligheten til å sanksjonere slike tilfeller.

Til akvakulturloven § 31 straff

Når det gjelder valget mellom straff og overtredelsesgebyr, er ØKOKRIM ikke enig i synspunktet i høringsbrevet punkt 4.4.2.3 om at avveiningen mellom behovet for straffeprosessuelle rettsikkerhetsgarantier og hensynet til effektiv sanksjonsileggelse i de aller fleste tilfelle vil tilsa at overtredelsen blir forfulgt administrativt der overtrederen er et foretak. For det første er rettsikkerhetsgarantier viktige også for foretak. Videre vil det i alvorlige tilfeller ofte være slik at etterforskningen mot person springer ut i fra etterforskningen mot foretaket. Det vil derfor i praksis svekke den strafferettslige forfølgningen av personer i ledelsen mv. dersom alvorlige overtredelser som skjer i regi av foretakene, ikke politianmeldes. Dette vil igjen medføre at en får en annen praksis med bruk av foretaksstraff og personlig straff ved overtredelse av akvakulturloven i forhold til for eksempel annen miljølovgivning. Hvis det ønskes en slik forskjell, bør det redegjøres nærmere for hvorfor det skal være tilfelle.

Når det gjelder terskelen for straffansvar, mener ØKOKRIM man bør følge det som er alminnelig strafferettslig begrepsbruk, nemlig uttrykket "vesentlig". Departementet skriver i høringsbrevet at "alvorlig" peker i retning av en bredere helhetsvurdering enn "vesentlig". Til det vil ØKOKRIM bemerke at det ikke gjelder noen avgrensning av hvilke momenter som kan være relevante i vurderingen av om en overtredelse er "vesentlig". Alle momenter av objektiv og subjektiv karakter som sier noe om alvorlighet, omfang mv. av overtredelsen, er relevante. Dersom departementet ønsker at uttrykket "alvorlig" skal medføre en annen type vurdering enn "vesentlig" er det nødvendig at det redegjøres nærmere for forskjellen. Hvis ikke, så bør man benytte vanlig begrepsbruk, altså "vesentlig". Det vises her for eksempel til plan- og bygningsloven § 32-9. Etter ØKOKRIMs syn bør ikke terskel for å straffe overtredelser av akvakulturloven være høyere enn annen miljølovgivning, for

eksempel plan- og bygningsloven. Hvis terskelen for å straffe akvakulturnæringen skal være høyere enn annen næring, bør det begrunnes nærmere.

I forslag til ny straffebestemmelse i § 31 er det vist til hvilke bestemmelser i akvakulturloven som kan medføre straff. ØKOKRIM mener det også må være anledning til å ilegge straff ved overtredelse av de sentrale og viktige bestemmelsene i akvakulturloven §§ 22 – 25. Hvis dette ikke ønskes, bør det begrunnes nærmere.

Til slutt mener ØKOKRIM akvakulturloven § 31 annet ledd bør utformes mer i tråd med annen miljølovgivning, slik at det også presiseres at momenter i vurderingen er om overtredelsen har medført eller voldt fare for betydelig skade på miljøet, samt graden av skyld. Det vises her bl.a. til naturmangfoldloven § 75 annet ledd.

Med hilsen

Thomas Skjelbred
assisterende ØKOKRIM-sjef

Hans Tore Høviskeland
førstestatsadvokat

Kopi sendes riksadvokaten og Politidirektoratet

